

Dossier dels pobles de la caminada

Vilar de Canes

Geografia

Pont de Vilar de Canes sobre la Rambla Carbonera

La seua superfície està solcada pels barrancs d'En Seguer, de la Teuleria i de la Frescor i per la [Rambla Carbonera](#). Les principals altures són la serra de Foies, el Tossal Redó i el Maxorral. El paratge més freqüentat és el brollador de La Font del Mas del Senyor. Els vilarins viuen molts dispersos, al poble i als masos: La Segarreta, La Segarra, L'Hostal de l'Esquerrera, el mas d'en Romeu, el mas del Senyor, el Solar, el mas de les Cogullades, la Pallissa, el Cap del Moro, etc.

Història

Històricament formava part de la tinença de [Culla](#), senyoriu que des del [1235](#) va pertànyer a [Balasc d'Alagon](#) i després a [Guillem d'Anglesola](#); son fill, del mateix nom, va donar el lloc el [13 de desembre](#) del [1273](#) a [Bernat de Montpalau](#) i a sa dona, Guillema, i va ser ella i son fill [Pere de Montpalau](#) els que donaren una carta pobla a [Doméneç Matamoros](#), [Bernat de Sagarra](#), [Berengari Vilamanya](#), [Bernat Vilamanya](#), [Berengari Gomar](#), [Arnau Igualada](#), [Miquel Rovira](#), [Pere Segarra](#), [Arnau Querol](#) i Gita, muller de [Gil Girona](#) i a altres habitants, amb jurisdicció civil i criminal amb el mer i mixt imperi, el [19 de desembre](#) del [1316](#). Del [1294](#) al [1312](#) fou senyoriu de l'[orde del Temple](#), i des del [1319](#) hom emmarcà en el senyoriu de l'[orde de Montesa](#), però mantenia el domini directe la família Montpalau.

Durant la [Guerra civil espanyola \(1936-1939\)](#) va protagonitzar, junt a [Benassal](#), [Albocàsser](#) i [Ares del Maestrat](#), com a víctima i objecte d'experimentació el maig de 1938 per l'aviació de l'[Alemanya nazi](#) per provar la capacitat dels bombarders [Stuka](#). El resultat dels bombardejos foren 38 morts.[2]

Economia

La ramaderia intensiva i el conreu de l'ametler i l'olivera hi són les úniques activitats econòmiques.

Monuments

Ajuntament de Vilar de Canes

Antiga almàssera.

•**Església de la Purificació de la Verge.** Del segle XVIII. Va ser realitzada segons traces de Francesc Monfort sobre ruïnes de l'antiga capella, i respon al tipus d'església de saló amb tres naus.

Albocàsser

Geografia

La vila d'Albocàsser (també coneguda com a *El Bocàsser*)^[1] constitueix un important nus de comunicacions en el nord del País Valencià. El nucli urbà està situat en un corredor que no supera els 600 m d'altitud, perllongat cap al sud pel passadís d'Els Ivarsos i cap al NE pel corredor de Tírig que desemboca en el pla de Sant Mateu. Les rambles Carbonera al sud i Morellana-Valltorta al NE, constitueixen els aparells fluvials del terme.

El clima es caracteritza per la suavitat de les temperatures, tant estivals (20°-24°) com hivernals (3°-9°). El règim pluviomètric és també característicament mediterrani, amb màxim en la temporada tardorenca.

Transformades les zones més planes per a l'agricultura, el paisatge vegetal mostra la varietat de la flora en l'antany omnipresent carrasca (alzina) i les masses de coscolla o garriga, amb l'agradable presència de les espècies aromàtiques (espígol, romer, timó, sajolida, etc.).

Al terme municipal d'Albocàsser es troben els següents nuclis de població:^{[2][3]}

- La Calçada.**
- Les Casetes.**
- La Masia de Brusca.**
- La Masia del Pati.**
- Sant Pau.**

Història

A més dels antecedents que presenten les freqüents restes arqueològiques de temps prehistòrics, ibèrics, romans i àrabs, la vila d'Albocàsser neix com a tal a partir de la carta de poblament atorgada per Balasc d'Alagó, lloctinent del rei Jaume I, en 25 de gener de 1239, a Joan de Brusca i trenta pobladors més que es regirien pels furs d'Alagó. En 1243 apareix com a senyoriu de l'Orde de Calatrava, que va confirmar la seua carta de poblament el dia 24 de gener d'aquell mateix any. El 2 de juny de 1275, l'orde va intercanviar el districte amb Artal d'Alagón, qui al seu torn farà lliurament del mateix al rei Jaume el Just el 14 de juny de 1293. Va ser elevat a la categoria de Vila durant el domini d'Artal d'Alagón (1275-1293). A l'any següent és el monarca qui lliura este i altres llocs a l'Orde del Temple. Quan eixa orde es dissol, passa a formar part del patrimoni de l'Orde de Montesa, situació que

dura fins al segle XIX. Durant el segle XIX va ser escenari de freqüents enfrontaments en el curs de les [guerres carlines](#).

En maig de 1938, durant la [Guerra civil espanyola](#), Albocàsser va patir, junt amb [Benassal](#), [Ares del Maestrat](#) i [Vilar de Canes](#), l'experimentació l'aviació de l'[Alemanya nazi](#), que hi va provar els bombarders [Stuka](#). El resultat dels bombardejos foren 38 morts.[4]

Economia

Desapareguda la vinya, l'[ametler](#) i l'[olivera](#) constitueixen les bases de l'agricultura d'Albocàsser. Completen l'oferta agrícola de la vila els [arbres fruiters](#) i productes de les petites hortes regades amb aigua de [sènia](#).

Quant a la [ramaderia](#), existixen principalment explotacions avícoles i [porcines](#), així com el [pasturatge](#) de [bestiar oví](#) i [caprí](#).

L'escassa indústria pertany al sector [tèxtil](#) (confecció de peces de vestir).

Monuments[[modifica](#)]

Monuments religiosos

Església parroquial de l'Assumpció

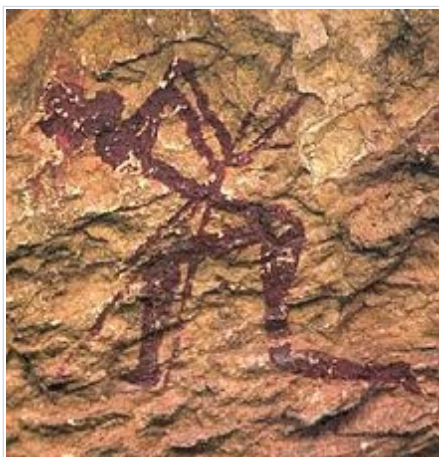
Ermita dels Sants Joans

- **Església de l'Assumpció.** De sever [barroc](#), iniciada a la fi del [segle XVII](#) per a substituir al primitiu temple [gòtic](#) del [segle XIII](#), consta d'una nau amb volta de mig canó amb llunetes, sense creuer i capelles laterals. En la seua sòbria façana de pedra destaca la portada de dos cossos amb pilastres i escultura de l'Assumpció de Nostra Senyora. El temple conserva un considerable nombre de peces d'orfebreria, ornaments i restes d'altars i el retaule de la Mare de Déu de l'Esperança, bella mostra del gòtic internacional, procedent de l'ermita homònima.
- **Ermita dels Sants Joans.** Del segle XIII i [estil gòtic](#) de Reconquesta.
- **Ermita de l'Esperança.** Amb hostatgeria adjunta, fundada en el [segle XV](#) per Bernat Fort.
- **Ermita de Sant Pere Màrtir.** Del [segle XV](#), amb un destacat pòrtic lateral.
- **Ermita i hostatgeria de Sant Pau.** Construïda a finals del segle XVI i principis del XVII.
- **Ermita de Sant Miquel.** Construïda al segle XV, està situada en una zona de masies a l'antic camí de [Catí](#).

Monuments civils

- **Restes del Castell i Muralles d'Albocàsser.** El **castell d'Albocàsser**, construït per l'**Orde del Temple**, en l'actualitat només resten unes interessants ruïnes amb llenços de muralla i alguna torre. En diversos llocs del terme poden veure's les nombroses barraques de pedra seca, testimoni de la intensa explotació ramadera llanar dels segles medievals.
- **Palau Fuster.** Entre els edificis del carrer Major destaca el palau construït per la família Fuster en el segle XVIII.
- **Torre de la Fonteta.** Anomenada també la Torre o Torre dels Blanco.
- **Torre de l'Alfarsar.** També coneguda com a Torre de la Falsa, Torre Falzà, o simplement Torre L'Alfarsar.

Llocs d'interés

Pintura rupestre al barranc de la Valltorta.

El terme municipal és ric en paratges interessants i d'importància històrica, com ara les múltiples coves que alberguen **pintures rupestres**, o l'Ermite de Sant Pau, enclavament afable i bell en una fèrtil plana, ocupada ja des de temps romans.

Altres paratges com les Fonts de Na Tosca i Masia Brusca acompanyen al bon nombre de masies disseminades pel seu terme municipal, moltes de les quals han estat rehabilitades recentment com habitatges de turisme rural.

• **Barranc de la Valltorta.** Allí trobarem una bona mostra d'**art rupestre** d'època mesolítica. El Museu (Tírig) i les pintures rupestres del **Barranc de la Valltorta**, que juntament amb les del **Barranc de Gasulla (Ares del Maestrat)** formen una àrea cultural d'interès internacional, declarada per la UNESCO com **Patrimoni de la Humanitat**, formen una àrea d'imprescindible visita.